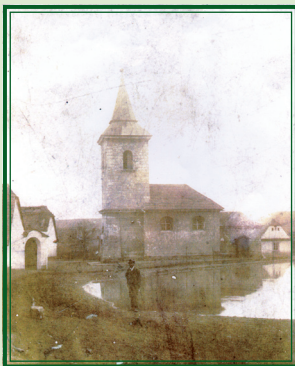

ŘEPSKÁ NAUČNÁ STEZKA

17
PRAHA-ŘEPLY

Naučná tabule č. 6 KOSTEL SV. MARTINA A KRATOCHVÍLŮV STATEK

Kostel sv. Martina

Nejstarší dochovaná fotografie kostela sv. Martina přibližně z roku 1890. Vlevo statek U Fialů, vpravo U Arnoldů

V původním centru obce stojí filiální kostel svatého Martina, jedna z nejstarších a nejceněnějších stavebních památek této části Prahy. Určení doby zahájení stavby bylo předmětem časových názorových sporů. Lze uvést několik příkladů. E. Poche mluví o tomto kostele jako o stavbě, která je připomínána v majetku Břevnovského kláštera v roce 1264, aniž by nějak časové zařazení dále specifikoval. Jan Erazim Wocel řadí tuto památku do románského období a autor nedokončené monografie o dějinách umění českého národa, Ferdinand Josef Lehner nepochybuje o tom, že kostel byl postaven ve 12. století benediktiny.

V obsáhlých „Uměleckých památkách Čech“ se o kostele sv. Martina v Řepích píše: „Původně románský kostel, postavený kolem poloviny 12. století. Později kolem čtvrti 13. století postavena věž s tribunou a celek přestavěn v 18. století, kdy byla sklenuta loď a vestavěna kruchta.“

Současná stavba nese viditelné stopy úprav z 19. století. Na západní straně je barokní kruchta, v níž jsou umístěny jednoduše varhany bez pedálu. V jižní stěně je viditelná nika, překlenutá segmentem, která vznikla zazděním staršího, pravděpodobně barokního vstupu do kostela.

Při posledním stavebním průzkumu stavby v letech 1986 až 1987 byl odhalen původní, tedy románský, vstup. Je charakterizován pozdně románským portálem vedoucím od severní strany. Opukové ostění tvořily dva pravohlé kamenné ústupky. Vnitřní ústupek podíral kruhový tympanon složený z opukových kvádrů. Tympanon je plocha nad průčelím antického chrámu, často zdobená reliéfy, mající tvar rovnoramenného trojúhelníku s malou výškou.

V současném stavebnictví se tympanonem rozumí polokruhová výplň štítu nebo nadpraží, často zdobená. Tympanon řepeckého kostela byl omítnutý a ozdobený štetcem malovanou prolamovanou linií v červeném tónu. Tento motiv se stal v roce 1993 součástí řepeckého znaku spolu s dalšími atributy sv. Martina, tedy jeho mečem a pláštěm. Součástí kostela byl rovněž i starý hřbitůvek, který byl v 19. století přemístěn na současný hřbitov. Zvon kostela byl vysvěcen arcibiskupem kardinálem Beranem v roce 1949. Nyní již vyzvánění není prováděno manuálně, zvon je ovládán elektricky. Existence kostela, respektive jeho románského původu, je zřetelným dokladem, že ves Řepy existovala zcela jistě před 13. stoletím.

Kostel sv. Martina nebyl nikdy odsvěcen, a tak v něm mohla být bez problémů sloužena slavnostní mše, kterou celebroul v roce 1992 pražský arcibiskup Škarvada. Během oslav řepeckého milénia v roce 1993 zde

Svěcení zvonů kardinálem Beranem (1949)

Arciopat dr. Anastáz Opasek při slavnostních bohoslužbách v roce 1993

Při rekonstrukci kostela byly obnoveny i varhany

Kosterní nálezy, které byly objeveny archeology v blízkosti kostela při opravě dnešní vozovky K Mostku v roce 2004 – 2005. Zajímavostí dochovaných koster je jejich nedotčenost, ačkoliv byly nalezeny těsně pod povrchem země. Důkazem jsou telefonní kabely na obrázku vlevo, umístěné v hloubce 50 cm

Kostel sv. Martina (1960)

Obraz sv. Martina od Václava Kandlera z původního oltáře

Původní románský portál s malovaným motivem (později součástí řepeckého znaku), objevený při stavebním průzkumu a rekonstrukci kostela v roce 1987

sloužil pontifikální mši břevnovský arciopat P. dr. Anastáz Opasek, a to den poté, kdy mu titul arciopat udělil papež Jan Pavel II.

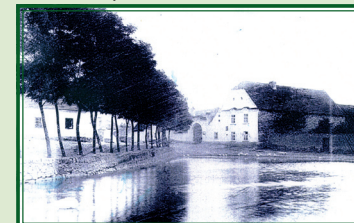
Kratochvílův statek

Paní Marková jako 17letá dívka (1929)

Paní Marková jako 91letá noblesní dáma (2003)

Kratochvílův statek (1906), kdy ještě na návsi býval rybníček a vedle prašná cesta (dnešní ulice Žalanského)

Dlouhé „hospodaření“ tehdejší komunistické moci udělalo své – statek zchátral. Naštěstí se paní Marková dožila doby, kdy jí byl statek (bohužel v žalostném stavu) v restituci navrácen. Dnes už usedlost patří jinému majiteli, který ji s velkou citlivostí, precizností a citem pro historii vrátil do původní podoby. Chybí zde snad už jen rybník s husami, který býval na návsi před okny statku...

Tento statek má více než 400 letou historii, po celou dobu zde hospodařili předkové rodiny Kratochvílů. V úplných začátcích tu stával ovčín. Statek je neodmyslitelnou součástí obce Řepy, stejně tak jako kostel sv. Martina či blízký statek u Fialů – všechny stavby spolu tvoří neoddělitelný celek centra, tedy návsi. Jde o neocenitelnou součást řepecké historie.

Smutné vzpomínky měla paní Anna Marková (potomek a dědička z rodu Kratochvílů) na dobu, kdy jim byl statek znárodněn, koně i vše ostatní sebráno a do domu již nesměli vstoupit.

Kratochvílův statek (1930)

Autor projektu: Jan Farkač
Pro obyvatele a návštěvníky Řep zrealizovala MČ Praha 17 v roce 2013.

Autor textu: Jaroslav Hájek
Fotografie: Josef Czwartynski a archiv Jaroslava Hájka